

Søren Frederiksen: *Hjuldampere og havnebro. Om landingsbroen i Hjerting*. (Esbjerg 1988) 110s.

Bogen er et resultat af et folkeuniversitetskursus i tilknytning til Byhistorisk arkiv i Esbjerg. Grundmaterialet er et bevaret arkiv fra Hjerting landingsbro i landsarkivet i Viborg.

Dette stof er naturligvis suppleret med en omhyggelig gennemgang af avismateriale. Resultatet er blevet en nydelig publikation, der fortæller om udskibningsforholdene og besværlighederne for denne, før den store beslutning blev truffet om etableringen af Esbjerg havn. Det er et imponerende resultat og gode perspektiver på materialet, der er lagt frem, og er i det hele taget et fint vidnesbyrd om, at lokalhistorien kan nå langt, når den holdes i en faglig kort snor og gennemredigeres. Jørgen Dieckmann Rasmussen har tilrettelagt kurset og har vist vej for en forhåbentlig gentagelse også andre steder i landet.

Henrik Fode

Jens Ole Petersen, Orla Poulsen og Knud Holck Andersen: *Thisted Havn – omkring 1900*. (Forlaget Knakken, 1988). 84 s.

Med udgangspunkt i forfatterens egen emneafgrænsning ville det måske have været på sin plads, at kalde bogen Thisted havnefront, idet en vurdering af havnens erhvervsmæssige funktion bevidst er stillet i anden række. Det, der har interesseret, er miljøet omkring havnen og en beskrivelse heraf.

Bogen er med sine mange illustrationer vel tænkt som en billedfortælling og bygget op med en overordnet gennemgående tekst og en mere detaljeret tekst til de enkelte billeder. Ideen er

god og har været brugt før af samme forfattere, nemlig i 1984 med »Torvene, huse og mennesker i Thisted o. 1900«. Men i den udgivelse var billedgengivelsen væsentlig bedre, og det er desværre ikke tilfældet i den foreliggende bog. Når det er sagt, er der kun tilbage at sige, at der er tale om en grundig gennemgang af havnefrontens udvikling, og de mennesker der var beskæftiget der. Men havnens egentlige formål og placering blandt de øvrige havne i Limfjorden savnes.

Henrik Vedel-Smith

Jens Bråten: *Kimbrerne – historie, teorier og myter om himmerlands kimbrere* -. (Jens Bråtens Forlag, 1988). 138 s. ill., 178,- kr.

Det er forfatterens erklærede hensigt med denne bog, at dykke ned bag myterne om kimbrerne og komme bag om fantasibillederne. For at løse denne opgave, giver han en grundig gennemgang af de kilder, der omhandler Kimbrertogtet, især Plutarch. Ligeledes gives der en beskrivelse af den romerske hær, dens kamporden og udrustning. Det samme forsøges beskrevet for den kimbriske hær, men uden samme held som for den romerske, til gengæld er der nogle interessante beregninger over hvor mange der var i kimbrertogtet samt hvor lange dagsrejserne var. Det har altid interesseret hvorfor kimbrerne drog ud, og der gives da også forskellige forslag hertil. Desuden omtales det som en interessant tese, at kimbrerne kan have tilbedt en tyregud, men der føres ikke noget bevis herfor. Borremosefæstningen og Gundestrup-kegelen får en indgående behandling, og forfatteren fremsætter en teori om, at der er en sammenhæng mellem kim-

brerne, Borremosefæstningen og Gundestrup-kedelen: Kimbrerne kommer til Himmerland og etablerer sig bl.a. i Borremose-fæstningen, tager på togt da de bliver for mange, erobrer Gundestrup-kedelen fra kelterne og sender den hjem til Borremose-fæstningen. En interessant teori, men afhængig af, at for mange hvis'er og måske'er skal passe sammen. Der har desværre indsneget sig en fejl på s. 67 og s. 97 med hensyn til datering idet årstallet 0 anvendes, dette årstal findes ikke! Der er dog ikke tvivl om, at der her er tale om en bog, som både i tekst og illustrationer giver en virkelig spændende og tankevækkende beskrivelse af kimbrerne.

Henrik Vedel-Smith

Jens Johansen: *Fra seks lansbyer til syv bydele. Bebyggelsens udvikling i Søllerød Kommune.* (Historisk-To-

pografisk Selskab for Søllerød kommune, 1988). 112 s., ill.

Ved at betragte gamle kort kan man bl.a. få en forståelse af hvorfor et samfund har udviklet sig med hensyn til bebyggelse og samfærdsel. Den foreliggende bog giver et indblik i Søllerød sogns historie fra forhistorisk tid til i dag. Bogens svageste del er første kapitel, som vel også nærmest er at betragte som en introduktion til områdets historie. Resten af bogen handler om kortlægning, bebyggelsesudvikling og planlægning med femte kapitel, Søllerød Kommune 1811-1988, som bogens hovedafsnit, hvori det vises, hvordan kortmateriale kan anvendes til at vise et områdes udvikling. Bogen er rigt illustreret, og især kortmaterialet er af en meget fin og instruktiv kvalitet.

Henrik Vedel-Smith

KULTURHISTORIE

Hans Kargaard Thomsen, (red): *Arkivarer skriver breve. En antologi 1882-1959.* Studier og kilder bd. 6. (Rigsarkivet/G.E.C. Gad, 1989). 181 s., 183 kr.

Formålet med bogen har været »at lade arkivernes ansatte gennem et langt spand af år komme til orde på mere uformel vis gennem deres private breve og derigennem fastholde øjebliksbilleder, stemninger og tankegange« hedder det bl.a. i forordet. Dette lykkes da også meget godt, selv om der unægtelig er tale om noget spredt fægtning, både hvad angår brevskrivere og hvad angår perioder. Derudover kan man sige, at der i materialet er en hel del til belysning af en (historie)videnskabelig institutions historie, herunder de ansattes

arbejdsforhold, lønforhold og levevilkår. Spredte bemærkninger giver små, men afslørende glimt fra privatsfæren, som lader ane traditionelle familiemønstre, hvor hverdagsgøremål åbenbart har stærkt forstyrrende virkning på det »egentlige« arbejde.

Personligt havde jeg gerne set, at udgiveren havde forsynet brevene med flere oplysende noter, end det er sket.

Jens Chr. Manniche

Max Ebert: *Bogtrykkerne ved Sorø Akademi.* (Finn Jacobsens forlag, 1988). 164 s., ill. 185,- kr.

Bogtrykkerne ved Sorø Akademi frembragte ialt ca. 800 tryk i perioderne 1623-1660 og 1747-1813, mellem 1660